

גמרא:

אפשרות להניחה למעלה מהגמל. (183)

ודחינן את הראיה: אמרי: לעולם אימא לך שאפשר להניח את הנר חנוכה אפילו למעלה מעשרה טפחים.

מאי אמרת, שאם כן יאמר בעל הבירה לחנוני: אבעי לך לאנוחה את הנר חנוכה למעלה מנגמל ורוכבו. אין זו טענה! כיון דבמצוה קא עסיק, מאחר שהחנוני עוסק במצות נר חנוכה, כולי האי לא אטרחה רבנן, עד כדי כך לא הטריחו אותו חכמים שיניח את הנר כל כך גבוה למעלה מהגמל. ולכן אין הוא נחשב פושע. (184)

אמר רב כהנא: דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום: נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה, פסולה. (185) כי

אמר רבינא משמיה דרבא: שמע מינה מדרבי יהודה, הפוטר בנר חנוכה, שמצוה להניחה, את נר החנוכה, בתוך עשרה טפחים מהארץ.

דאי פלקא דעתך שאפשר גם להניחה למעלה מעשרה טפחים, אם כן אמאי אמר רבי יהודה שבנר חנוכה החנוני פטור? לימא ליה בעל הבירה לחנוני: הוה ליה לאנוחה, היה לך להניח את נר החנוכה למעלה מנגמל ורוכבו, כדי שלא תישרף הבירה כשיעבור גמל טעון פשתן, ומאחר שלא עשית כן, פשעת, ואתה חייב לשלם!

אלא, לאו, שמע מינה: מצוה להניחה בתוך עשרה טפחים מהארץ, ולכן לא היתה לו

”ודילמא אי מיטרחא ליה טובא, אתי לאימנעויה ממצוה“.

וכתב הרא”ש, שאף על פי שנדחתה הראיה, מכל מקום, הדין הוא אמת, שמצוה להניחה בתוך עשרה טפחים, שאז יש יותר פירסומי ניסא, שרואים שהוא נעשה רק לצורך מצוה, כי נר העשוי להאיר מניחים אותו במקום גבוה להאיר למרחוק.

אולם הרבה ראשונים סוברים, כיון שנדחתה הראיה, נדחו דברי רבינא, ומותר להניחה אף למעלה מעשרה.

ויש שכתבו, שאדרבה, משום הידור מצוה צריך להגביהה למעלה מעשרה טפחים כדי להרבות בפירסום.

185. לפי הכלל שהגמרא אומרת בריש מסכת סוכה שבדבר שהוא מדאורייתא תני “פסולה”, ובדבר שהוא מדרבנן תני תקנתא, היה צריך לומר כאן “ימעט” כמו במבוי. אלא משום שהוא

אלא רק בנר חנוכה, שמצוה להניחה דוקא על פתח ביתו משום פרסומי ניסא.

182. ורבנן מחייבים אף בנר חנוכה. והטעם, כתב הרמב”ם [שם]: מפני שהיה לו לישב ולשמור.

183. הקשה הרשב”א בשבת [כא ב], שעדיין אין ראייה אלא שצריך להניח למטה מגמל ורוכבו, אבל מנלן שצריך להניח למטה מעשרה טפחים, שהוא הרבה יותר נמוך?

ותירץ, מסתבר שנתנו לו חכמים שיעור כמו אחד מהשיעורים הקבועים בשאר מצוות. וכיון שאי אפשר לומר שהשיעור הוא עד עשרים אמה כמו בסוכה ומבוי [שהרי עשרים אמה הוא למעלה מגמל ורוכבו], על כרחך צריך לומר שהשיעור הוא עשרה טפחים, שהוא הכשר סוכה.

184. בשבת [שם] כתוב בגמרא בלשון אחר